

کعبود نیروی یگان حفاظت، کابوس بناهای تاریخی اصفهان

کعبود نیروی یگان حفاظت میراث‌فرهنگی به‌عنوان چالشی جدی بر سر راه حفاظت از گنجینه ارزشمند آثار تاریخی اصفهان، امکان نظارت شبانه‌روزی بر این یادگارهای گران‌بها را با دشواری روبرو کرده است. به گزارش ایرنا، اصفهان با داشتن مجموعه‌ای بی‌نظیر از آثار تاریخی، همواره با چالش‌های جدی در زمینه حفاظت و حراست از این گنجینه ارزشمند روبرو بوده است.

آن طور که مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گفته است، در زمان حاضر تنها ۷۰ نیروی یگان حفاظت در کل استان و از این تعداد ۲۴ نفر در شهر اصفهان فعالیت می‌کنند؛ بنابراین کعبود نیروی یگان حفاظت میراث‌فرهنگی، یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین مشکلات در این زمینه است که امکان نظارت شبانه‌روزی و حراست مستمر از بناها، به‌ویژه در مناطق وسیع و یا اماکن عمومی‌تر نظیر پل‌های تاریخی شهر اصفهان را با دشواری مواجه کرده است.

۴ دوربین را نمی‌توان جایگزین نیروی یگان حفاظت کرد

یک فعال میراث‌فرهنگی در اصفهان گفت: تعداد نیروهای یگان حفاظت میراث‌فرهنگی در اصفهان، به‌هیچ‌وجه با حجم و گستردگی آثار تاریخی این شهر همخوانی ندارد و این کعبود نیرو، فرصت را برای آسیب‌رسانی به آثار تاریخی فراهم می‌کند.

نرس درخشان افزود: گستردگی محوطه‌های تاریخی یا آثار میراث‌فرهنگی و حفاظت از آن‌ها تنها با یک یا ۲ نیروی یگان حفاظت، کاری دشوار و چالش‌برانگیز است. او اضافه کرد: به‌عنوان مثال در اصفهان شرایط حفاظت از پل‌های تاریخی با چالش‌های جدی مواجه است.

دوربین‌های نقطه‌زن هم اگر در سی و سه پل و خواجو وجود داشته باشد، به دلیل نبود نیروی انسانی برای نظارت بر تصاویر، عملاً کارایی ندارد.

او تأکید کرد: نیروهای یگان حفاظت به همراه تجهیزات لجستیکی کافی در کنار هم می‌توانند مطمئن‌تر باشند؛ اگر نه وجود صرف دوربین در اماکن تاریخی، چگونه می‌تواند مانع آسیب‌رسانی یا مواردی چون تخریب و سرقت باشد. این فعال میراث‌فرهنگی افزود: تخریب در سردر تاریخی خاتگاه شیخ عبدالصمد نظری به انگیزه سرقت، نمونه بارز و شاهد خوبی بر این ادعاست چرا که این مکان مجهز به دوربین نقطه‌زن بوده؛ اما نیروی یگان حفاظت خیلی دیر متوجه تخریب در سردر شدند. درخشان گفت: صرف وجود

کعبود نیروی یگان حفاظت، کابوس بناهای تاریخی اصفهان

تجهیزاتی نظیر دوربین کافی نیست و اگر نیروی انسانی برای نظارت بر تصاویر دوربین‌ها وجود نداشته باشد، باز هم شاهد تخریب و آسیب‌رسانی به آثار تاریخی خواهیم بود.

او افزود: بسیاری از نیروهای یگان حفاظت، قراردادی بوده و از مزایایی از قبیل سختی کار یا نوبت‌کاری برخوردار نیستند، ازاین‌رو توجه به مشکلات و رفع آن‌ها می‌تواند موجب ایجاد انگیزه در نیروهای یگان حفاظت برای حراست بایسته شود.

درخشان یادآور شد: آموزش و فرهنگ‌سازی در راستای حفاظت از میراث‌فرهنگی و تاریخی باید در مدارس و رسانه‌های فراگیر نهادینه شود تا بتوانیم به طور ریشه‌ای این معضل را حل کنیم.

۴ تجهیزات لجستیکی ناکافی، چالش نیروهای یگان حفاظت

فرمانده یگان حفاظت میراث‌فرهنگی استان اصفهان گفت: حفاظت از خیل بناهای تاریخی اصفهان، کار دشواری است و نمی‌توان برای هر اثر تاریخی، نیروی انسانی مستقر کرد، چرا که این امر نه معقول است و نه امکان‌پذیر.

سرهنگ علی قربان‌پور با بیان اینکه تعداد نیروهای یگان حفاظت میراث‌فرهنگی در اصفهان، با حجم و گستردگی آثار تاریخی این شهر همخوانی ندارد، افزود: در حال حاضر نمی‌توانم آمار دقیقی از تعداد نیروهای یگان حفاظت در استان ارائه دهم، اما اعلام می‌کنم آماده جنب هر تعداد نیرویی که در اختیار ما قرار دهند، هستیم. قربان‌پور با تأکید بر ضرورت استفاده از ابزارهای

نشانی: اصفهان، میدان آزادی، خیابان دانشگاه

نرسیده به حکیم نظامی، کوچه شهید روحانی، شماره ۵

تلفن: ۰۲۱-۳۶۲۹۳۷۵۰ (۱۰ خط، فاکس: ۳۶۲۹۳۹۲ -۰۲۱)

لیتوگرافی و چاپ: شاخه سبز توزیع: ویداد پارسی

روایت وزیر میراث‌فرهنگی از حضور در قاهره تمدن به‌مثابه دیپلماسی

وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گفت: ایران در این میدان نه به‌مثابه یک بازیگر منفعل، بلکه به‌عنوان کنشگری هویت‌مند و ایده‌پرداز، با ارائه بسته‌ای جامع و فراملی از پیشنهادهای عملیاتی، جهت‌گیری این اجلاس را از گفت‌وگوهای تشریفاتی به مسیر سیاست‌گذاری تحول‌آفرین سوق داد.

سیدرضا صالحی‌امیری وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در یادداشتی نوشت: «در عصر بحران‌های روایت، آن‌گاه که سناریوی تحریف و نظام سلطه رسانه‌ای، هویت ملت‌ها را به کاریکانتوری از واقعیت تقلیل می‌دهد، «گردشگری» نه فقط صنعتی پویا، بلکه ابزاری راهبردی برای بازآفرینی تصویر ملت‌ها، احیای دیپلماسی فرهنگی و بازیابی شان تمدنی کشوراست. در این چهارچوب حضور در چهارمین نشست وزرای گردشگری کشورهای عضو گروه D۸ در قاهره، برای هیئت جمهوری اسلامی ایران صرفاً یک رویداد بین‌المللی نبود، بلکه جلوه‌ای از بازگشت فعال، هوشمند و تمدنی ایران به مدار دیپلماسی گردشگری جهان بود. مصر، همراه با تجلی هم‌پیوندی تاریخی و میراث‌فرهنگی آگاه کنیم و آن‌ها را در امر حفاظت مشارکت دهیم.

او با اشاره به اینکه پل‌های تاریخی اصفهان به‌صورت روزانه مورد بازدیدب نیروهای یگان حفاظت قرار می‌گیرند، تصریح کرد: همچنان با کعبود نیرو مواجه هستیم و نمی‌توانیم نیروهای ثابت در این مکان‌ها مستقر کنیم، به گفته قربان‌پور نیروهای یگان حفاظت میراث‌فرهنگی به طور میانگین روزی ۲ یا سه مرتبه به پل‌های تاریخی این شهر سرکنشی می‌کنند. او افزود: باتوجه‌به گستردگی رواق‌ها در عرشه و زیر پل‌ها به‌خصوص در سی و سه پل و خواجو که عابران بیشتری دارد، نقاط کور موجب سخت‌شدن نظارت دقیق توسط نیروی یگان حفاظت حتی با حضور دائم خواهد بود.

- معرفی چهره تمدنی ایران در سیر بین‌الملل
- تعامل مؤثر با دولت‌های عضو برای ساخت اکوسیستم مشترک گردشگری
- مهندسی مجدد تصویر ایران در افکار عمومی جهانی
- باتکیه‌های رسانه‌های معتبر
- اعمال‌سازی پیشران‌های همگرایی فرهنگی در جهان اسلام.

با وزیران گردشگری مصر، ترکیه، پاکستان و نیجریه و همچنین دبیرکل گروه D۸، نه صرفاً در چهارچوب دیپلماسی رسمی، بلکه با رویکردی راهبردی و آینده‌نگر وارد گفت‌وگو شدیم. در این تعاملات تأکید شد که بازتعریف گردشگری، تنها با گذار از نگاه کالایی به نگاه تمدنی ممکن است؛ نگاهی که گردشگر را از مشتری، بلکه سفیر فرهنگی می‌داند و هر مقصد را نه صرفاً بازار سفر، بلکه میدان

گفت‌وگوهای بین‌فرهنگی می‌بیند. همچنین در مصاحبه با رسانه‌های مطرح جهان عرب و شبکه‌های بین‌المللی، تلاش شد تا با پاسخ به تحریفات رایج، تصویری روشن و مستند از ایران فرهنگی، ایرانی اصیل و ایرانی فراتر از ژئوپلیتیک بحران به نمایش درآید. تأکید ما بر این حقیقت بود که ایران، با بیش از یک میلیون اثر تاریخی شناسایی شده، با ۲۳ هزار اثر ثبت ملی، با ۲۸ اثر جهانی ثبت شده در یونسکو و با صدها روایت زنده از حکمت، هنر و زیبایی، میراث‌دار یکی از اصیل‌ترین تمدن‌های تاریخ بشری است. سفر به مصر در ظاهر یک مأموریت دیپلماتیک بود، اما در باطن بخشی از یک راهبرد کلان در دستگاه دیپلماسی فرهنگی ایران تلقی می‌شود؛ راهبردی که هدف آن بازآرایی ذهنیت جهانی نسبت به ایران، احیای قدرت نرم ایران اسلامی و هم‌افزایی تمدنی با ملل هم‌سرنوشت است. ما به آینده‌ای اندیشیم که در آن، گردشگری پلی باشد برای گفت‌وگوی تمدن‌ها، نه سلطه تمدن‌ها، و ملت‌ها از رهگذر سفر نهفت‌ها با جغرافیای دیگران بلکه با معنویت، حکمت و زیبایی جهان اسلام آشنا شوند. ایران امروز آماده است تا مسئولیت تاریخی خود را در شکل‌دهی به نقشه‌فرهنگی جهان ایفا کند. دعوت ما، دعوت به شناخت دوباره ایران است؛ ایرانی که نه در اخبار سیاست، که در سکوت کویر لوت، در آوای نی‌نوازان خراسان، در رنگ و نقش قالی ایرانی و در چشمان مهربان مردم ایران‌زمین معنایی‌گیرد.»

باز آفرینی خانه‌های تاریخی؛ پل زدن به فرهنگ معاصر

داریم، این دو موضوع به دو موج اجتماعی نیاز دارد؛ یکی مبتنی بر مبانی اقتصادی و دیگری مبتنی بر خلاقیت و نوآوری. تنها ثروت مادی دیگر نمی‌تواند عامل اصلی باشد. در معماری ایرانی، یکی از مهم‌ترین ارکان در خلق آثار تاریخی، قوه خلاقه بوده است، نه صرفاً ثروت مادی. در بعضی از کشورهای حاشیه خلیج فارس، معماری معاصر به‌شدت تحت تأثیر توان مالی است و ثروت مادی خود را به رخ می‌کشد، اما در معماری ایرانی، خصوصاً در دوره‌های گذشته، توجه اصلی به خلاقیت و توان هنری بوده است، اکنون ما با دو چالش روبرو هستیم؛ حفاظت از بناهای تاریخی به منابع مالی و احیا و سرزنده کردن آن‌ها به قوه خلاقه و توان فکری نیاز دارد. این قوه خلاقه همان هژداد پنداری انسان معاصر با تاریخ خود است. همان‌طور که انسان ایرانی در گذشته این آثار را خلق کرده، امروز انسان معاصر باید با خلاقیت خود این آثار را احیا کند و با آن ارتباط برقرار کند. یکی از نگرانی‌های بنده به‌عنوان مسئول بافت تاریخی شهر اصفهان این است که خانه‌های تاریخی هم باید مرمت و حفاظت شوند، اما هم‌زمان باید از اصول درست در مرمت استفاده شود. برخی از خانه‌های تاریخی به‌اشتباه مرمت شده‌اند و شواهد تاریخی آن‌ها آسیب‌دیده است. ای‌کاش این خانه‌ها با دقت بیشتری مرمت می‌شدند تا شواهد تاریخی آن‌ها مخدوش نمی‌شد.

۴ بسته‌های سرمایه‌گذاری در این پروژه چگونه طراحی می‌شوند، چه تفاوتی با بسته‌های رایج اقتصادی دارند و چه تأثیراتی در احیاء فرهنگی، اقتصادی و سبک زندگی شهر اصفهان خواهند داشت؟

این بسته‌ها باید با رویکردی طراحی شوند که هم سرمایه‌گذاری باشند، هم بازگشت سرمایه داشته باشند و هم رویکرد حفاظتی و هویتی در آن‌ها لحاظ شده باشد. در این مسیر، ما صرفاً با یک بنگاه اقتصادی طرف نیستیم؛ بلکه نهادهایی فرهنگی هستیم که درک کالبدی و اقتصادی داریم، این ویژگی یکی از کم پروژه‌ها را از یک طرح معمولی متمایز و خاص می‌سازد. نکته اول این است که نوع معمولی ما با مسئله چگونه بوده و به دنبال چه هدفی گشته‌ایم؛ نگاهی آرمانی، مسئله دوم، بسته‌ای است که در یک نظام عالمانه بین دو نهاد در حال شکل‌گیری است؛ یکی نهادی ذاتاً فرهنگی و پژوهشی با درک تاریخی و هویتی و دیگری نهادی اجرایی و عمرانی که درک پژوهشی نیز دارد. این دو نهاد در کنار هم قرار گرفته‌اند و مکمل یکدیگرند. یکی ابزار کارش در مرمت، شناخت هویتی است و دیگری ابزارش نگاه فرهنگی و پژوهشی، همراه با درک تاریخی. این دو نهاد با همکاری، بسته‌هایی برای سرمایه‌گذاری تهیه می‌کنند؛ برای روشن‌شدن موضوع، مثالی بزنم، زمانی در جامعه ایرانی، کعبود ید به‌عنوان یک مسئله پیدایشتی مطرح بود، به‌جای آنکه قرص ید بین مردم توزیع شود که ممکن بود برخی مصرف کنند و برخی نه تصمیم گرفته شد ید به نمک افزوده شود، چون همه نمک مصرف می‌کنند. بعدها هم در مورد آهن همین سیاست در پیش گرفته شد. حالا ما نیز در بسته‌های سرمایه‌گذاری‌مان، «بستگاه هویتی و معماری» را می‌گنجانیم، به همین دلیل، این بسته‌های سرمایه‌گذاری با بسته‌هایی که در یک سمینار صرفاً اقتصادی یا از سوی مشاوران املاک ارائه می‌شود، زمین تا آسمان تفاوت دارند. این «حکم» در هماهنگی و هم‌گامی سازمان و جهاد ایجاد می‌شود؛ یعنی نگاه عالمانه به بسته‌های که تهیه می‌شوند. از سوی دیگر، سرمایه‌گذار نیز با خیال راحت می‌تواند وارد شود، چون ما هم تجربه‌های موفق فراوانی داریم از سرمایه‌گذاری که در این عرصه وارد شدند و هم جهاد از منظر اقتصادی شناخت خوبی از مبانی و ظرفیت‌ها دارد، بنابراین پیشنهاد اقتصادی‌ای که ارائه می‌شود، دانیای محور و مبتنی بر تجربه و دانش است. این پیشنهاد، هم نظام تجربی و هم نظام دانشی را در برمی‌گیرد. در پایان، بسته‌هایی که آماده می‌شوند باید چنان باشند که هم برای سرمایه‌گذار مقرون‌به‌صرفه و سودآور باشند و هم مدیران فرهنگی شهر از بابت نتایج مثبت آن آسوده باشند. نقش ما در نظام سبک زندگی شهر از خلال این پروژه، بسیار مهم است. نمی‌توان ادعا کرد که دودروای یا بالاترین استانداردهای ایمنی ساختمانی‌ها، ما بگوییم این خودرو هیچ نقشی در نظام سلامت ندارد. اگر خودرویی با سطح ایمنی پایین تولید شود، به‌همین سان، وقتی درباره احیای هویت تاریخی معماری این شهر سخن می‌گوییم، قطعاً باید درباره تأثیر مستقیم آن بر زیست‌فرهنگی و اجتماعی مردم این شهر نیز صحبت کنیم. و بر تأثیری که بر سبک زندگی آنان می‌گذارد. در این پروژه، ما تلاش کردیم با نگاهی عالمانه به مسئله بنگریم. کسی که می‌خواهد فعالیت اقتصادی انجام دهد، باید بداند این کار حتماً باید بارش مقرون‌به‌صرفه باشد و از طرفی، یکی از بهترین پیشنهادهای اقتصادی در شهر اصفهان خواهد بود. دوم این، که همه ما باید آگاه باشیم که با این پروژه، تأثیر بسیار مثبتی در آینده فرهنگی شهر رقم خواهیم زد.

خانه‌های تاریخی می‌توانند قلب تپنده فرهنگ معاصر باشند؛ اگر بازآفرینی‌شان با خلاقیت، شناخت هویتی و نگاه اقتصادی همراه شود.

به گزارش ایستا، در دهه‌های اخیر، روند سریع شهرنشینی و توسعه بی‌رویه کالبد شهری، فشارهای فزاینده‌ای را بر میراث معماری و فرهنگی شهرها وارد کرده است. در این میان، خانه‌های تاریخی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین جلوه‌های هویت فضایی و حافظه جمعی، در معرض خطر فرسایش، تخریب یا کارکردزایی قرار گرفته‌اند، اما هم‌زمان با این تهدیدها، نگاه‌های تازه‌ای نیز شکل گرفته که تلاش دارند جایگاه این بناها، از منتهای به‌عنوان عناصر ایستاد گذشته‌محور، بلکه به‌مثابه فضاهایی پویا و مرتبط با زندگی معاصر بازتعریف کنند. در چنین نگاهی، خانه تاریخی صرفاً یک شیء موزه‌ای یا بنایی نیازمند حفاظت نیست، بلکه بستری زنده برای تجربه زیست شهری، تعاملات اجتماعی، و انتقال ارزش‌های فرهنگی به نسل امروز و فرادست، احیای این فضاها نیازمند نگاهی جامع و چندوجهی است؛ نگاهی که به ابعاد کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و نمادین این خانه‌ها توجه داشته باشد. بهره‌گیری از دانش میان‌رشته‌ای، ظرفیت‌های نهادهای فرهنگی، و هم‌افزایی بین‌بخشی، می‌تواند راه را برای شکل‌گیری الگویی نوین در احیای بافت‌های تاریخی هموار سازد. در همین زمینه، با محمدرحلی اندرخواستی، مدیرعامل سازمان توسازی و بهسازی شهرداری اصفهان، گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه حاصل آن را می‌خوانید:

۴ چگونه کالبد تاریخی یک شهر تاریخی بر هویت آن تأثیر می‌گذارد و چرا حفاظت از آن ضروری است؟

یک مسئله اساسی که باید به‌طورجدی به آن توجه کنیم این است که چگونه گزارها و مفاهیم خود را به بهترین شکل ممکن به نتیجه برسانیم. در ترسیم مسئله، یکی از گزاره‌هایی که پیش رو داریم این است که در یک شهر تاریخی زندگی می‌کنیم و بخش عملدی از هویت این شهر به ماهیت کالبدی و بناهای تاریخی آن بستگی دارد. نکته دیگر این است که این بناها به دلیل گستردگی و شرایط خاص محیطی‌شان در معرض خطر قرار دارند. از این گزاره‌ها می‌توان نتیجه گرفت که اگر کالبد معماریانه تاریخی شهر آسیب‌بیند، هویت تاریخی شهر نیز دچار آسیب خواهد شد. توسعه شهری باعث شده که این بناها از نظر اقتصادی ارزش خود را از دست بدهند و از مکان‌های توسعه‌یافته شهر فراموش شوند. به همین دلیل، دیگر نمی‌توان آن‌ها را بخشی از هویت شهری دانست. این مانند آن است که بگوییم یک ورزشکار مدال‌آور است، اما اگر دست یا پایش آسیب ببیند، از کارایی او کاسته خواهد شد. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های شهر تاریخی، کالبد تاریخی آن است که در حال حاضر به دلیل گستردگی و موانعی که در جریان توسعه ایجاد شده، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. بنابراین مسئله اصلی ما نجات هویت تاریخی شهر با حفظ کالبد تاریخی آن است. برای مواجهه با این مشکل، باید کالبد تاریخی شهرها را به چند دسته تقسیم کنیم و برای هرکدام نقشه راهی برای حفاظت و احیا داشته باشیم. این منطقی‌ترین روش برای حل مشکل است. ابتدا مشکل را شناسایی کرده سپس برای آن برنامه‌ریزی کنیم تا در نهایت به یک نقطه پایدار برسیم که دیگر مشکلی نداشته باشیم.

۴ چه چالش‌هایی برای حفاظت و احیای خانه‌های تاریخی وجود دارد و چگونه می‌توان این چالش‌ها را برطرف کرد؟

کالبد تاریخی شهر را باید در چند دسته مختلف تقسیم کرد. برای مثال، یکی از این دسته‌ها می‌تواند نیازشگاه‌ها باشد که شامل مساجد، کلیساها و آتشکده‌های تاریخی می‌شود. دسته بعدی گفت‌وگو شدیم، در این تعاملات تأکید شد که بازتعریف گردشگری، تنها با گذار از نگاه کالایی به نگاه تمدنی ممکن است؛ نگاهی که گردشگر را از مشتری، بلکه سفیر فرهنگی می‌داند و هر مقصد را نه صرفاً بازار سفر، بلکه میدان گفت‌وگوهای بین‌فرهنگی می‌بیند. همچنین در مصاحبه با رسانه‌های مطرح جهان عرب و شبکه‌های بین‌المللی، تلاش شد تا با پاسخ به تحریفات رایج، تصویری روشن و مستند از ایران فرهنگی، ایرانی اصیل و ایرانی فراتر از ژئوپلیتیک بحران به نمایش درآید. تأکید ما بر این حقیقت بود که ایران، با بیش از یک میلیون اثر تاریخی شناسایی شده، با ۲۳ هزار اثر ثبت ملی، با ۲۸ اثر جهانی ثبت شده در یونسکو و با صدها روایت زنده از حکمت، هنر و زیبایی، میراث‌دار یکی از اصیل‌ترین تمدن‌های تاریخ بشری است. سفر به مصر در ظاهر یک مأموریت دیپلماتیک بود، اما در باطن بخشی از یک راهبرد کلان در دستگاه دیپلماسی فرهنگی ایران تلقی می‌شود؛ راهبردی که هدف آن بازآرایی ذهنیت جهانی نسبت به ایران، احیای قدرت نرم ایران اسلامی و هم‌افزایی تمدنی با ملل هم‌سرنوشت است. ما به آینده‌ای اندیشیم که در آن، گردشگری پلی باشد برای گفت‌وگوی تمدن‌ها، نه سلطه تمدن‌ها، و ملت‌ها از رهگذر سفر نهفت‌ها با جغرافیای دیگران بلکه با معنویت، حکمت و زیبایی جهان اسلام آشنا شوند. ایران امروز آماده است تا مسئولیت تاریخی خود را در شکل‌دهی به نقشه‌فرهنگی جهان ایفا کند. دعوت ما، دعوت به شناخت دوباره ایران است؛ ایرانی که نه در اخبار سیاست، که در سکوت کویر لوت، در آوای نی‌نوازان خراسان، در رنگ و نقش قالی ایرانی و در چشمان مهربان مردم ایران‌زمین معنایی‌گیرد.»